

poln vojska, lahko pa se ena teh, ki je posebno zanimiva, izvzame; vojna, ktera naj bolj značuje ljudstvo, se bolj obširno predstavlja, manj važne pa naj dopolnijo to sliko. Tudi v zgodovini Rimljanov najdemo može, kateri značijo svoje ljudstvo, in metoda, ktera stavlja glavno osebo na prvo mesto, se tudi tukaj da rabiti. Le malo ljudstev je, pri katerih bi se nahajali taki izverstni značaji, kakor pri Rimljanih; tukaj spoznamo, kaj more previdnost in stanovitnost pri podvzetjih; vidimo pa tudi, kako pogubljiva je narodom lenoba, razkošenost in oterpnost. Zgodovina Rimljanov je močno podučivna in je v ozki zvezi z novimi časi, tedaj tudi obširnejše razlaganje ne bo brez koristi, dasiravno se od poznejših časov cesarjev, ko je država hiralala, izvzamejo le nekteri bolj veseli časi, drugo se pa le o kratkem omeni.

Mladenču se odpre nov svet; ozke ograje sedanjosti so mu pretesne, njegova domišljija se visoko povzdiguje nad okolni svet; postaja bolj resnega obraza, misel je zmagala stvarino, in ko čuti sam sebe, začuti tudi drugo človečanstvo. Tako se vname razgovor med mladenčcem in novim časom, in mladeneč je pripraven učiti se novejše zgodovine; da bo pa spoznal svoje ljudstvo, naj se uči naj prej domače povestnice. Ako se je že poprej deček bolj zanimival nad zgodovino, kakor nad drugimi učnimi predmeti, bo to veselje tim več rastle, tim bolje ga bo mikalo poznati ljudstvo, k kateremu spada od svojega začetka, in vediti, po katerih stopnjah je hodilo, da je prišlo do sim, kjer je sedaj. — Glasovi iz starodavnih časov doné na naša ušesa kakor glasovi duhov, ter močnejše in krepkeji govoré na naša serca kakor sedanjost, in domišljija se razveseljuje nad podobami, ktere nam migajo iz mračne daljave. Zato so pravljice in basni zmirom imele naj močnejši vpliv na naše ljudstvo, bolj ko je ta zbirka bogata, mnogobrojnejša, toliko milejše čutje ima narod, čegar lastina so. (Dalje prih.)

^ySolska letina.

(I. C. k. izgledna šola in vadnica za učitelje v Ljubljani.)
 Iz »Jahresbericht der k. k. Musterhaupt- und Lehrerbildungsschule« zremo, da je bilo letos učiteljskih pripravnikov I. leta 13; II. pa 12. — V šoli, sklenjeni s pripravniško tako imenovano vadnico je bilo učencev

v 4 razredih 320, na paralelnih razredih pa 350; godbe se je učilo 54 učencev, v nedeljski šoli pa je bilo v 3 razredih 179 rokodelskih učencev, tako da je šola imela vseh skupaj 928 učencev. Zgodovinske čertice (historische Notizen) obsegajo 3. dobo od l. 1810 — 1813; pripoveduje se, kakošne so bile šole pod francosko oblastjo; 4. doba pa obsega čas od l. 1814 do 1825. — Zanimive so te čertice tem, ki so se tukaj izšolali, ker osebe, ktere so sami poznali in s katerim se strinja spomin na dijaška leta stopajo še enkrat iz minulosti pred oči čitateljeve, in da vemo sedajnost prav presojevati, dobro je, da se oziramo nazaj v minulosť. — Zgodovina ta je pa tudi glasen: »Memento mori«. Danes mi beremo nam znana imena med umerlimi, jutri bodo pa drugi nas brali; rekoč: »Bil je, sedaj ga pa ni več«. 2. Dekliška, obertnijska glavna šola pri č. č. Uršulinaricah v Ljubljani. V vnanji tej šoli je bilo 919 učenk, ktere sedé res prav v prenapolnjenih sobah. Gospé učence si veliko prizadevajo, da šolo oskerbujejo po naj boljših in novejših vodilih, česar se vsak lahko prepriča pri ondašnjih očitnih spraševanjih. 3. Mestna glavna šola pri sv. Jakobu v Ljubljani. Letno sporočilo te šole ima spredaj ravnateljev sostavek »Napčna izreja otrok«, kterega je »Uč. Tov.« že prinesel. Za tim pride nemški sostavek: »Die Lagelinien beim Schreibunterrichte«, ki ga je spisal L. Belar. Tudi ta djanski načert pri pisanji bode »Uč. Tov.« prihodnjič prinesel. Pregled učencev kaže 336 v vsakdanji in 109 v nedeljski šoli, tedaj vseh vkup 445, ktere so podučevali z ravnateljem še štirji učitelji 99 ur na teden. Zraven navadnih šolskih naukov so se nekteri učenci tudi učili na gosli. Dva učitelja iz te šole sta se učila pri izurjenem učitelju telovadbe telovaditi; prihodnje šolsko leto pa se bodo tudi učenci telovadili. Mestni župan dr. J. Suppan, kot okrajni šolski oglednik mestnih ljudskih šol, je pri spraševanju to šolo očitno pohvalil. 4. Glavna šola v Idriji. »Jahresbericht der k. k. Werks-Hauptschule zu Idria« ima na prvi strani slovenski sostavek »Nekoliko o poštevnanji ali računstvu v ljudski šoli*), kterega je spisal marljivi učitelj g. Jak. Inglič. V tej šoli so podučevali ravnatelj, en katehet, šest učiteljev in dve učiteljici, vkup 197 ur na teden. Vsakdanjih učencev in učenk je bilo 645, nedeljskih pa 113, vkup 758. Zraven navadnih šolskih naukov so se dečki učili tudi sadjereje in telovadbe, deklice pa različnih ženskih del. 5. Glavna šola v Kranji. »Klasifikacija učencev in učenk očitne glavne šole v Kranji« ima letos samo imena učencev in učenk, kterih je bilo v vseh štirih razredih 318. Dečki so se učili tudi sadjereje, deklice pa obertnijske. 6. Glavna šola v Škofjiloki. »Napredek učencev glavne šole v Škofjiloki« kaže brez vsega drugega 247 učencev v štirih razredih. Sadjereje se je učilo 71 učencev. 7. Dekliška, obertnijska glavna šola pri č. č. Uršulinaricah v Škofjiloki. »Razredba učenk v dekliski, obertnijski glavni šoli pri č. č. Uršulinaricah v Škofjiloki« ima v vnanji šoli 248, v obeh razredih nedeljske šole 280 in v notranji šoli 59 vkup 587 učenk. 8. Glavna šola v Kamniku. »Jahresbericht der k. k. Hauptschule in Stein« zaznamnja (po nemški) vseh učencev v

*) Glej spredaj današnjega »Uč. Tov.«!

vsakdanji in v nedeljski šoli 218, ktere je podučevalo zraven ravnatelja še sedem drugih o. o. frančiškanov, 94 ur na teden. 9. Obertnijska, dekliška šola v Kamniku. »Letno sporočilo obertnijske dekliške šole v Kamniku« kaže (po slovenski) ravnatelja, dva kateheta, enega učitelja in eno učiteljico, kteri so podučevali v vsakdanji in v nedeljski šoli 214 učenk, 77 ur na teden. Napredek učenk je razversten po redu, kakor je ktera zaslužila. 10. Glavna šola v Teržiču. »Klassifikation der Schüler und Schülerinnen an der Hauptschule zu Neumarkt« vverstuje gola imena učencev in učenk pa v tako smešni obleki, da se ne moremo načuditi, kako more še dandanes kaka šola tako pisati, ker vendar že vse ljudske in srednje šole pravilno pišejo svoja lastna imena.

Književstvo.

Ravno kar je prišla na svetlo in se po 30 kr. ter do vezana dobiva v tiskarnici J. R. Milic-evi in pri skladatelju nova

Slovenska slovnica

za pervence. Spisal A. Praprotnik, učitelj. V Ljubljani, 1869. Založil pisatelj. Natisnil J. R. Milic.

Ta djanska šolska knjiga (ktere se je sploh že davno težko pričakovala) ima tako le kazalo: vvod, govorni razpoli, samostavnik, spol, število, sklon, sklanjanje; zaimek: osebni, svojivni, kazavni, vprašavni, nanašavni in nedoločni; pridevnik: sklanjanje; stopnjevanje; števniki; glagol: šest verst glagolov; predlog; prislov; veznik; medmed; stavek: prosti, mnogozloženi; besedni red; pravopisje: splošna vodila; velike čerke; razzlogovanje; ločila ali prepone. Ne govorimo dalje o tej slovnici; — predniki šol in učitelji naj jo pregledajo — in potem naj previdno sodijo, in videli bodo, da je bilo take slovnice ljudskim — pa tudi začetnim srednjim šolam treba kakor ribi vode.

Dopisi in novice.

Iz Ljubljane. O ljubljanski gimnaziji poroča »Dan.«: Doversena je že tudi godna preskušnja, ktero jih je delalo 44 (med njimi so bili trije vnanji). Da je vsi niso naredili, to se vé. So pa, kakor se pripoveduje med poterjenimi nekteri prav sposobni. Sedem jih je neki izverstnih, kteri (razun enega) so vsi Alojzniki. Mnogotere pretežnosti dela celo o prihodnjem stanu dijakom sedaj vojaška služba.

— Slovenski študentje višjih šol bodo v saboto pred angelsko nedeljo, t. j. 4. kimov., imeli v Ljubljani shod. Slovensko vseučilišče v Ljubljani. Ktero slovansko narečje naj si izvolijo Slovenci za viši